

Л. С. Нецька,

кандидат юридичних наук, доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7383-3586>

З. В. Бакула,

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-5052-1973>

МАЙНОВІ ПРАВА ПОДРУЖЖЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЇХНЬОЇ СПІЛЬНОЇ СУМІСНОЇ ВЛАСНОСТІ

Державний університет «Київський авіаційний інститут»
проспект Любомира Гузара, 1, 03058, Київ, Україна
E-mails: liubov.netska@npp.kai.edu.ua, 7479636@stud.kai.edu.ua

Мета статті полягає у вдосконаленні захисту майнових прав подружжя шляхом з'ясування ефективних правових механізмів реструктуризації таких прав у процесі трансформації спільної сумісної власності подружжя. Методи дослідження: використано метод комплексного аналізу, порівняльно-правовий та логіко-юридичний під час вивчення нормативно-правових актів та судової практики з теми дослідження, виявлення колізій у правовому регулюванні. Формально-юридичний та структурно-функціональний методи застосовано для встановлення особливостей договірного регулювання реструктуризації майнових прав подружжя. Результати: проаналізовано ключові положення Сімейного та Цивільного кодексів України, які регулюють спільну сумісну власність подружжя та способи поділу їх спільного майна (включно з виділенням частки, компенсаційними механізмами та розподілом корпоративних прав); з'ясовано сформовані судовою практикою підходи до поділу майна подружжя в судовому порядку; окреслено проблемні питання реструктуризації майнових прав подружжя у процесі трансформації їхньої спільної сумісної власності; виявлено колізії між сімейним і корпоративним законодавством у правовому регулюванні майнових прав подружжя; акцентовано на значенні шлюбного договору та договорів про поділ майна для врегулювання майнових відносин подружжя; визначено превентивну реструктуризацію майнових прав у шлюбному договорі та зокрема грошову компенсацію як ефективні способи захисту майнових прав подружжя під час поділу їх майна. Обговорення: диспозитивна та юрисдикційна процедури реструктуризації майнових прав під час поділу майна подружжя; компенсаційна модель реструктуризації майнових прав; презумпція спільності доходу, отриманого фізичною особою-підприємцем під час шлюбу; корпоративні права як економічний актив, що підлягає справедливому перерозподілу з урахуванням принципів рівності часток, добросовісності та балансу приватних і корпоративних інтересів.

Ключові слова: подружжя; спільна сумісна власність; поділ майна; реструктуризація майнових прав; шлюбний договір; договір про поділ майна; суд; судова практика.

Постановка проблеми та її актуальність. Захист прав у майнових спорах між подружжям є однією з найбільш складних і дискусійних тем сучасного цивільного та сімейного права. Незважаючи на наявність норм Сімейного та

Цивільного кодексів України, що регулюють спільну сумісну власність подружжя, на практиці часто виникають проблеми, пов'язані з визначенням прав і обов'язків подружжя щодо поділу майна, оцінки корпоративних вкладів,

компенсації часток, а також розподілу кредитних зобов'язань. Судова практика демонструє, що застосування презумпції спільної власності та механізмів компенсації не завжди забезпечує рівновагу інтересів сторін, а процес доказування джерел походження коштів та оспорування правочинів залишається проблематичним. Крім того, колізії між сімейним та корпоративним законодавством ускладнюють правозастосування, особливо у випадках поділу корпоративних прав або спадкування часток у спільній власності. Відсутність чітких процедур для поділу спільного майна подружжя, критеріїв визначення обсягу майнових прав кожного з них призводить до тривалих судових спорів та ризику порушення прав одного з подружжя. У цьому контексті виникає необхідність комплексного аналізу механізмів реструктуризації майнових прав подружжя під час трансформації спільної сумісної власності у режим індивідуальної, дослідження судової практики для ефективного вирішення майнових спорів подружжя, що дозволяє систематизувати наявні підходи, запропонувати ефективні механізми захисту прав.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Майнові права подружжя постійно перебувають у полі зору науковців і юристів-практиків. Вони досліджуються в контексті видів, змісту, набуття, реалізації, зміни, припинення, захисту. Поняття, види, зміст майнових прав подружжя розкрито у працях З. Ромовської, О. Оксанюка, М. Байрачної, С. Булеци, М. Дякович та ін. Об'єкти майнових прав подружжя, правозастосування сімейного та корпоративного законодавства аналізували О. Дзера, І. Жилінкова. Увагу сучасним тенденціям правового регулювання та реалізації майнових прав подружжя приділила А. Ільїна. Перспективам удосконалення механізмів реалізації права спільної сумісної власності подружжя присвятив своє дослідження М. Ставніченко. Поділ майна подружжя досліджували І. Спасибо-Фатеева, П. Марченко, О. Сафончик, Л. Красицька. Особливості спадкування майнових прав подружжя розкрила Ю. Сусь. Але в зазначених та інших роботах не охоплено всі проблеми правового режиму майна подружжя, натомість pojawiaються нові актуальні питання,

що потребують правового вирішення, зокрема забезпечення гарантій захисту прав при поділі майна подружжя.

Мета дослідження полягає у вдосконаленні захисту майнових прав подружжя шляхом з'ясування ефективних правових механізмів реструктуризації таких прав у процесі трансформації їхньої спільної сумісної власності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Правові засади майнових відносин подружжя закріплені у Сімейному кодексі України (далі – СК України) та Цивільному кодексі України (далі – ЦК України). Згідно із ч. 1 ст. 60 СК України майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу) [1]. Ця норма закладає презумпцію спільності майна, тобто юридичне припущення, що майно, набуте під час шлюбу, належить подружжю на праві спільної сумісної власності, та ця презумпція зберігається доти, доки не буде доведено протилежне. Верховний Суд вказує на необхідність встановлення не лише розміру спільно нажитого майна, наявного на момент припинення спільного проживання та спільного використання майна, а й з'ясування джерела і часу його придбання (наприклад, наявність шлюбного договору чи докази особистого характеру майна) [2, с. 65]. Таким чином, законодавець виходить із пріоритету рівності подружжя в економічному розумінні сімейних відносин. Презумпція спільності має не лише матеріально-правовий, а й процесуальний вимір, оскільки визначає розподіл доказового тягаря у спорах щодо правового режиму майна.

Відповідно до положення ст. 368 ЦК України для встановлення правового режиму спільної сумісної власності подружжя необхідно встановити наявність таких юридичних фактів: шлюб, зареєстрований у встановленому законом порядку, та придбання майна подружжям за час шлюбу [3]. Практика Верховного Суду додає до встановленого ЦК України переліку юридичних фактів ще встановлення джерела придбання майна та мету його набуття. У разі виникнення

спору щодо належності майна до режиму спільної сумісної чи особистої приватної власності подружжя такі питання підлягають вирішенню в судовому порядку з урахуванням юридичної природи презумпції спільності майна. Показово у цьому контексті є постанова Верховного Суду від 19 жовтня 2022 року у справі № 334/7560/20, у якій викладена правова позиція Суду демонструє, що саме характер і джерело приросту вартості майна є визначальними для зміни його правового режиму, а презумпція спільності може бути застосована не лише до первісно набутого майна, але й до результатів істотного поліпшення особистої власності одного з подружжя [4].

У сімейних спорах, пов'язаних з поділом майна подружжя, фактично вирішується питання про реструктуризацію майнових прав чоловіка та дружини, під якою розуміється сукупність юридичних дій, спрямованих на зміну структури майнового права внаслідок трансформації сімейного статусу або перерозподілу майна між подружжям. Відповідно така реструктуризація може охоплювати: поділ майна в натурі (виділення частин майна або присудження конкретних об'єктів); компенсаційні механізми (грошова компенсація замість виділення частки в натурі); визнання майна особистою приватною власністю; реструктуризацію корпоративних прав (компенсація вартості, переведення часток); перерозподіл зобов'язань та спростування правочинів, укладених з метою уникнення поділу [5, с. 45].

Відповідно до ст. 69 СК України кожен із подружжя має право на поділ спільного майна незалежно від факту розірвання шлюбу. Зазначена норма закріплює суб'єктивне майнове право, реалізація якого призводить до припинення режиму спільної сумісної власності та трансформації його в індивідуальну приватну власність кожного з подружжя [1].

Поділ майна може здійснюватися як у добровільному порядку – шляхом укладення відповідного договору, так і в примусовому – на підставі судового рішення. Таким чином, закон передбачає дві альтернативні процедури реструктуризації майнових прав: диспозитивну та юрисдикційну. У науковій літературі під-

креслюється, що поділ спільного майна означає завершення правового зв'язку співвласності між подружжям.

За слушним зауваженням О. Сафончик ініціювання поділу одним із подружжя або їх спільне волевиявлення свідчить про припинення режиму спільної сумісної власності як особливої форми майнового об'єднання. Отже, поділ виступає не лише технічною процедурою розмежування активів, а й юридичним механізмом трансформації правового статусу майна [6].

Реструктуризація майнових прав у сімейних спорах реалізується через систему договірних та судових механізмів. *Шлюбний договір* є найбільш гнучким інструментом регулювання майнових відносин подружжя. Його правова природа полягає у можливості відступу від законного режиму спільної сумісної власності та встановлення індивідуалізованої моделі майнових прав. Відповідно до положень СК України шлюбний договір може визначати правовий режим як вже наявного, так і майбутнього майна, порядок користування ним, а також умови його поділу у разі розірвання шлюбу. Фактично сторони отримують можливість заздалегідь здійснити превентивну реструктуризацію майнових прав. Через механізм шлюбного договору подружжя може: встановити режим особистої приватної власності щодо окремих об'єктів; визначити частковий режим замість спільної сумісної власності; погодити порядок компенсації у разі розірвання шлюбу; виключити певне майно зі складу об'єктів, що підлягають поділу. Таким чином, шлюбний договір мінімізує ризики судового втручання та забезпечує правову визначеність. Його значення особливо зростає у випадках, коли один із подружжя здійснює підприємницьку діяльність або володіє корпоративними правами. Водночас судова практика засвідчує, що умови шлюбного договору не можуть ставити одного з подружжя у край невідгідне становище або суперечити імперативним нормам закону. Це означає, що свобода договору у сімейному праві має межі, обумовлені принципом справедливості [7].

Проте з метою закріплення нової моделі прав за результатом поділу майна подружжям цілком прийнятно застосувати інші види цивільно-

правових договорів. На час укладення шлюбного договору не все можна було передбачити, особливо якщо шлюб виявився тривалим. Тому більш відповідним майновим відносинам, які реально склалися між подружжям, може бути *договір про поділ майна подружжя*. Його правова функція полягає у припиненні режиму спільної сумісної власності та трансформації його в індивідуальне право власності кожного з подружжя. Такий договір підлягає нотаріальному посвідченню, що забезпечує додаткові гарантії дійсності правочину та захисту прав сторін. Він визначає: перелік майна, що переходить у власність кожного з подружжя; порядок і строки передачі майна; розмір та спосіб компенсації у разі неможливості поділу в натурі. Договір про поділ майна є інструментом постфактум реструктуризації, тобто застосовується після виникнення спору або у зв'язку з припиненням шлюбу. Його перевагою є можливість уникнення тривалого судового процесу [8, с. 62-63].

Залежно від виду майна, яке підлягає поділу, характеру взаємовідносин між подружжям, мети поділу вбачається за доцільне також застосування *договорів дарування, міни* та ін.

У разі відсутності згоди між сторонами реструктуризація майнових прав здійснюється судом. Судове втручання має на меті не лише формальний поділ майна, а й забезпечення балансу інтересів сторін з урахуванням принципів добросовісності та справедливості. Поділ у натурі передбачає виділення кожному з подружжя конкретного майнового об'єкта або фізичне розмежування спільного майна. Такий спосіб є пріоритетним, якщо технічно можливий і не призводить до знецінення майна. Юридичним наслідком поділу є припинення режиму спільної сумісної власності та виникнення самостійного права власності на виділений об'єкт. У випадках, коли поділ у натурі є неможливим або економічно недоцільним, суд застосовує такий спосіб захисту як грошова компенсація. Частина співвласника може бути визначена як грошовий еквівалент вартості його майнової участі. Компенсаційний підхід особливо актуальний щодо неподільного нерухомого майна, корпоративних прав, складних майнових комплексів.

Поділ майна подружжя в судовому порядку спрямований на виконання трьох ключових функцій: відновлювальної (забезпечується реалізація порушених майнових прав); балансувальної (встановлюється справедлива пропорція участі сторін); трансформаційної (змінюється правовий режим майна).

У сучасній практиці Верховного Суду простежується тенденція до пріоритету економічного змісту над формальним титулом власності. Такий підхід свідчить про поступовий перехід від формально-юридичної моделі до функціональної доктрини оцінки майнових прав [8, с. 63-64]. Верховним Судом у постанові від 23 квітня 2025 року у справі № 357/3145/20 було сформульовано принципове розмежування між поділом майна та виділенням частки. Суд зазначив, що поділ майна передбачає припинення режиму спільної власності та передачу кожному співвласнику окремого індивідуально визначеного об'єкта, внаслідок чого спільність прав припиняється повністю, а у сторін виникає право приватної власності на конкретне майно. Натомість виділення частки не припиняє режиму спільної власності загалом, а лише конкретизує ідеальну частку одного зі співвласників, модифікуючи обсяг його прав без ліквідації спільності як правового режиму. Таке розмежування має принципове значення для правильної кваліфікації позовних вимог, визначення правових наслідків судового рішення та подальшої державної реєстрації речових прав, оскільки поділ виступає правоприпиняючим юридичним фактом щодо режиму спільності, тоді як виділення частки є правомодифікуючим механізмом у межах існуючих майнових правовідносин [9].

Корпоративні права посідають особливе місце серед об'єктів спільної сумісної власності подружжя, оскільки поєднують у собі майновий та організаційно-управлінський компоненти. На відміну від традиційних об'єктів спільної сумісної власності (нерухомості, транспортних засобів або грошових коштів) корпоративні права мають похідний характер і реалізуються через участь у юридичній особі, що зумовлює необхідність одночасного врахування положень сімейного, цивільного та корпоративного зако-

нодавства. Відповідно до презумпції, закріпленої у ст. 60 СК України, майно, набуте під час шлюбу, є спільною сумісною власністю подружжя, а отже вклад до статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю, здійснений за рахунок спільних коштів, також підлягає включенню до складу спільного майна. Проте складність полягає у визначенні об'єкта поділу: чи є ним сам вклад, чи корпоративне право як комплекс майнових і немайнових прав, чи реальна ринкова вартість частки на момент вирішення спору.

Сучасна практика Верховного Суду демонструє еволюцію підходів до цієї проблематики. У постанові Великої Палати від 23 січня 2024 року у справі № 523/14489/15-ц сформульовано принципово важливий висновок про те, що вартість частки у статутному капіталі товариства не є тотожною розміру первинного вкладу. Суд виходить із презумпції, що вартість частки відповідає вкладу, якщо інше не доведено стороною, однак допускає можливість доведення її зміни внаслідок господарської діяльності товариства. Таким чином, об'єктом реструктуризації виступає не формальний номінал вкладу, а економічно обґрунтована вартість корпоративного права на момент розгляду спору. Це свідчить про перехід від формального до економічного підходу в оцінці спільного майна подружжя [10].

Особливість корпоративних прав полягає також у їх персоналізованому характері. Учасником товариства є конкретна фізична особа, і примусове включення іншого з подружжя до складу учасників може суперечити статутним положенням або інтересам товариства. Саме тому в судовій практиці переважає компенсаційна модель реструктуризації, за якої корпоративні права залишаються за тим із подружжя, хто є учасником товариства, а іншому присуджується грошова компенсація, еквівалентна вартості його частки у спільному майні. Такий підхід забезпечує баланс між захистом майнових інтересів другого з подружжя та стабільністю корпоративних відносин, не втручаючись у внутрішню структуру юридичної особи. Водночас суд може визнати частку об'єктом спільної сумісної власності без зміни складу учас-

ників товариства, що створює внутрішній режим спільності, хоча фактична реалізація корпоративних прав здійснюється одним із подружжя.

Окремого значення набуває питання доходів від підприємницької діяльності. Судова практика виходить із презумпції спільності доходу, отриманого фізичною особою-підприємцем під час шлюбу, причому врахуванню підлягає саме чистий прибуток, а не валовий оборот коштів. Особа, яка здійснювала підприємницьку діяльність, повинна довести, що відповідний дохід не є спільним або що він був використаний не в інтересах сім'ї. Такий підхід відповідає принципам справедливості та добросовісності й запобігає можливим зловживанням, зокрема приховуванню реального фінансового результату діяльності. Реструктуризація корпоративних прав неможлива без належної оцінки їх вартості. При визначенні ціни частки враховуються активи та пасиви товариства, фінансова звітність, наявність нерозподіленого прибутку, ринкова вартість бізнесу, а також потенційні зобов'язання. Нерідко суд призначає економічну експертизу з метою встановлення дійсної вартості корпоративних прав, що підлягають поділу. Водночас у практиці виникають проблеми штучного заниження вартості частки, виведення активів або створення фіктивної заборгованості з метою зменшення розміру компенсації. У таких випадках суд застосовує принципи добросовісності та недопущення зловживання правом, оцінюючи поведінку сторін у сукупності з іншими доказами. Складність також виникає у випадках змішаного фінансування вкладу до статутного капіталу, коли частина коштів має особистий характер (наприклад, отримана до шлюбу або в порядку спадкування), а інша частина – спільний. У таких ситуаціях суд з'ясує джерело походження коштів та визначає пропорційність часток, що підлягають включенню до складу спільного майна. Крім того, якщо один із подружжя відчужив частку без згоди іншого, можливими способами захисту є визнання правочину недійсним або стягнення компенсації, залежно від обставин справи та добросовісності набувача. Таким чином, корпоративні права виступають багатокomпонентним

об'єктом реструктуризації, що потребує комплексного правового аналізу. Їх правовий режим визначається не лише фактом набуття під час шлюбу, а й джерелом фінансування, економічною вартістю частки, змінами, що відбулися у діяльності товариства, а також поведінкою сторін у процесі реалізації корпоративних прав. Сучасна судова практика формує підхід, за яким корпоративні права розглядаються передусім як економічний актив, що підлягає справедливому перерозподілу з урахуванням принципів рівності часток, добросовісності та балансу приватних і корпоративних інтересів. Такий підхід забезпечує ефективну реструктуризацію майнових прав у сімейних спорах і водночас зберігає стабільність господарського обороту, що має особливе значення в умовах трансформації економічних відносин в Україні [11].

Висновки. Реструктуризація майнових прав у сімейних спорах є комплексним механізмом трансформації режиму спільної сумісної власності подружжя, що ґрунтується на презумпції спільності майна та принципі рівності часток. Її реалізація можлива як у договірній формі (шлюбний договір, договір про поділ майна), так і в судовому порядку через поділ у натурі або застосування компенсаційних механізмів. Сучасна практика Верховного Суду демонструє пріоритет економічного змісту над формальним титулом власності, зокрема щодо корпоративних прав і підприємницького доходу. Корпоративні права визнаються самостійним об'єктом реструктуризації, при цьому переважає компенсаційна модель їх поділу з метою збереження стабільності корпоративних відносин. Загалом судова практика формує функціональний підхід до захисту майнових прав подружжя, орієнтований на принципи справедливості, добросовісності та баланс інтересів сторін.

Література

1. Сімейний кодекс України: Кодекс України від 10 січ. 2002 р. № 2947-III: станом на 12 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#n315>.
2. Ставніченко М. Перспективи удосконалення механізмів реалізації права спільної

сумісної власності. *Вісник Одеського національного університету*. 2025. Т. 27, № 1. С. 64–68. URL: <https://journals.visnyk-onu.od.ua/index.php/law/article/view/496/484>.

3. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV: станом на 1 лют. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

4. Постанова КЦС ВП від 14 черв. 2023 р. у справі №334/7560/20. URL: https://protocol.ua/ua/postanova_ktss_vp_vid_14_06_2023_roku_u_spravi_334_7560_20/.

5. Ільїна А. Майнові права та обов'язки подружжя: сучасні тенденції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2025. Т. 92, № 1. С. 402–407. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/350143/337323>.

6. Сафончик О.І. Окремі питання розірвання шлюбу та поділу спільного майна подружжя в умовах воєнного стану. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstream/s/ff288aa2-9c1a-4d6f-bc1c-eebcb7dcfc3e/content>.

7. Марченко П. Поділ майна: сучасні виклики та рішення. *Юридична газета*. 22.08.2025. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/podil-mayna-suchasni-vikliki-ta-rishennya.html>.

8. Красицька Л. Поділ майна подружжя як спосіб захисту права власності одного з подружжя. *Нове українське право*. 2025. № 4. С. 60–66. URL: <https://www.newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/817/750>.

9. Постанова Верховного Суду від 23 квітня 2025 р. у справі № 357/3145/20: Постанова від 23 квіт. 2025 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/C030598>.

10. Поділ корпоративних прав як спільної сумісної власності подружжя. *Асоціація правників України*. 13.12.2021. URL: <https://uba.ua/ukr/news/8834>.

11. Дайджест правових позицій Верховного Суду щодо поділу майна подружжя, визначення його складу та меж судового розгляду. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/daidzest-pravovix-pozicii-verhovnogo-sudu-shhodo-podilumaina-podruzzia-viznacennia-iogo-skladu-ta-mez-sudovogo-rozgliadu>.

References

1. Simeinyi kodeks Ukrainy: Kodeks Ukrainy vid 10.01.2002 № 2947-III: stanom na 12 veres. 2025 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#n315>.

2. Stavnichenko M. Perspektyvy udoskonalennia mekhanizmiv realizatsii prava spilnoi sumisnoi vlasnosti. Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. 2025. T. 27, № 1. S. 64–68. URL: <https://journals.visnyk-onu.od.ua/index.php/law/article/view/496/484>.

3. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy : Kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 № 435-IV : stanom na 1 liut. 2026 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

4. Postanova KTSS VP vid 14.06.2023 roku u spravi №334/7560/20. URL: https://protocol.ua/ua/postanova_ktss_vp_vid_14_06_2023_roku_u_spravi_334_7560_20/.

5. Ilina A. Mainovi prava ta oboviazky podruzhhia: suchasni tendentsii. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. 2025. T. 92, № 1. S. 402–407. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/350143/337323>.

6. Safonchuk O. I. Okremi pytannia rozirvannia shliubu ta podilu spilnogo maina podruzhhia v

umovak voiennoho stanu. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstream/s/ff288aa2-9c1a-4d6f-bc1c-eebcb7dcfc3e/content>.

7. Marchenko P. Podil maina: suchasni vyklyky ta rishennia. URL: <https://jur-gazeta.com/dumka-eksperta/podil-mayna-suchasni-vikliki-ta-rishennya.html>.

8. Krasyska L. Podil maina podruzhhia yak sposib zakhystu prava vlasnosti odnogo z podruzhhia. Nove ukrainske pravo. 2025. № 4. S. 60–66. URL: <https://www.newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/817/750>.

9. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 23 kvitnia 2025 roku u spravi № 357/3145/20: Postanova vid 23.04.2025. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/C030598>.

10. Podil korporatyvnykh prav yak spilnoi sumisnoi vlasnosti podruzhhia. URL: <https://uba.ua/ukr/news/8834>.

11. Daidzhest pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu shchodo podilu maina podruzhhia, vyznachennia yoho skladu ta mezh sudovoho rozghliadu. <https://www.hsa.org.ua/blog/daidzest-pravovykh-pozicii-verhovnogo-sudu-shhodo-podilu-maina-podruzha-viznacennia-iogo-skladu-ta-mez-sudovogo-rozghliadu>.

PROPERTY RIGHTS OF SPOUSES THROUGH THE PRISM OF THE TRANSFORMATION OF THEIR JOINT PROPERTY

State University «Kyiv Aviation Institute»
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03058, Kyiv, Ukraine
E-mails: liubov.netska@npp.kai.edu.ua, 7479636@stud.kai.edu.ua

*The purpose of the article is to improve the protection of property rights of spouses by clarifying effective legal mechanisms for restructuring such rights in the process of transforming their joint property. **Research methods:** the method of complex analysis, comparative law and logical-legal was used when studying regulatory legal acts and judicial practice on the topic of research, identifying conflicts in legal regulation. Formal-legal and structural-functional methods were used to establish the features of the contractual regulation of the restructuring of property rights of spouses. **Results:** the key provisions of the Family and Civil Codes of Ukraine, which regulate the joint property of spouses and the methods of dividing their joint property (including the allocation of shares, compensation mechanisms and distribution of corporate rights), are analyzed; the approaches to the division of marital property in court, formed by judicial practice, are clarified; the problematic issues of restructuring the property rights of spouses in the process of transforming their joint property are outlined; revealed conflicts between family and corporate legislation in the legal regulation of property rights of spouses; emphasized the importance of the marriage contract and property division agreements for regulating property relations of spouses; identified preventive restructuring of property rights in the marriage contract and in particular monetary compensation as effective ways to protect the property rights of spouses during the division of their property. **Discussion:** dispositive and jurisdictional procedures for restructuring property rights during the division of marital property; compensatory model for restructuring property rights; presumption of community of income received by an individual entrepreneur during marriage; corporate rights as an economic asset subject to fair redistribution taking into account the principles of equality of shares, good faith, and balance of private and corporate interests.*

Keywords: spouses; joint ownership; division of property; restructuring of property rights; marriage contract; agreement on division of property; judicial practice.

Дата першого надходження статті до видання: 19.03.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 03.04.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.04.2026

© Нецька Л.С., Бакула З.В., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0